

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

_____ **Василь ШЕЙКО**

(підпис)

ПРОГРАМА

ТВОРЧОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
для вступників на основі повної загальної середньої освіти та
спеціалізованої професійної музичної освіти, здобутої як в національних
спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих
школах-інтернатах та обдарованих дітей) так і в закладах спеціалізованої
професійної освіти (музичних училищах, училищах культури, мистецтв),
де після виконання освітньої програми випускникам присуджується
освітня кваліфікація молодшого спеціаліста

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № ____
від _____ 2022 р.

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності 025 «Музичне мистецтво» за програмами закладів вищої освіти I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті;
- основних етапів еволюції народно-інструментального виконавства;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії народно-інструментального виконавства;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;

Наявність навичок:

- слухомоторної координації;
- м'язово-рухової лабільності;
- психо-моторної орієнтації;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами гри на музичному інструменті;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

– **«Виконавська майстерність»** - оцінка виконавської майстерності абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії на електронну адресу rgi-kom@ic.ac.kharkov.ua;

– **«Основи теорії та історії музичного мистецтва»** - оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент). Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – **«Виконавська майстерність»** – передбачає виконання напам'ять на інструменті програми з двох різнохарактерних творів, наприклад:

- поліфонічний твір або твір великої форми;
- концертний твір (бажано віртуозного характеру).

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів; на записі повинно бути чітко видно інструмент, руки та обличчя виконавця; програма записується одним файлом; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

(для першого елемента творчого конкурсу – виконання програми)

Акордеон / баян

1. Й. С. Бах Токати, сонати, партити, Англійські сюїти, Французькі сюїти
2. Й. С. Бах Органні прелюдії і фуґи
3. Й. С. Бах Прелюдії та фуґи (ДТК, 1-2 тт.)
4. Д. Бартон Токата та фуґа d-moll
5. Д. Букстехуде Органні прелюдії і фуґи
6. Д. Скарлатті Сонати для клавіра
7. Й. Гайдн Сонати для фортепіано
8. В. Золотарьов Сонати, партита, камерна сюїта
9. А. Репніков Концерт-поема, концертіно, п'єси
10. М. Чайкін Сонати, сюїти, п'єси
11. К. Мясков Сюїти, п'єси
12. І. Яшкевич Віртуозні транскрипції
13. Г. Шендерьов Характерна сюїта, п'єси, обр. укр. нар. пісень

14. В. Дікусаров Концерти, сюїти, п'єси
15. А. Білошицький Концертні партити, сюїти
16. В. Зубицький Сонати, партити, сюїти
17. В. Рунчак Сонати, сюїти
18. Ю. Шамо Партита-піколо, сонати, сюїта
19. В. Власов Сюїта-симфонія, концертні триптихи, цикли
20. В. Власов П'єси на народній основі (Веснянка, парафраз на народну тему)
21. В. Власов Камерні п'єси («Телефонна розмова», «В сузір'ї Центавра й ін.)
22. В. Подгорний Фантазії на нар. основі («Повій, вітре, на Україну й ін.)
23. А. Гайденко Сонати, концерти, п'єси
24. Я. Олексів Соната, сюїта, п'єси
25. В. Новіков Парафраз на тему укр. нар. пісні «Розпрягайте, хлопці, коней»

Домра

1. Й.С.Бах Концерт a-moll I ч.
2. Ф.Шуберт Соната a-moll I ч.
3. А.Вівальді Концерт A-dur I ч.
4. Ф.Крейслер «Радість любові»
5. Ж.Масне Роздум
6. Б.Дваріонас Елегія
7. К.Домінчен Скерцо
8. Б.Міхеєв «Пустотливе награвання»
9. В.Івко Концерт-токата, поема-концерт, «Репліки»
10. А.Долуханян Скерцо
11. А.Комаровський Концерт

Бандура

1. Й.С.Бах Прелюдія C-dur ХТК I ч.
2. Й.С.Бах Прелюдія і фуга C-dur
3. Й.С.Бах Фантазія c-moll
4. М.Дремлюга Прелюдія та фуга e-moll
5. Є.Юцевич Прелюдія та фуга a-moll
6. Д.Бортнянський Концерт D-dur I ч.
7. К.М'ясков Фантазія на укр. народну тему.
8. К.М'ясков Концертна п'єса на тему укр.нар.пісні «Вечір на дворі»
9. С.Баштан Варіації на тему укр.нар.пісні «Йшли корови із діброви»
10. А. Кос-Анатольський «Ой візьму відерце»

Цимбали

1. Д.Смольський Концерт a-moll
2. А.Гайденко Рапсодія для цимбалів «Циганиада»
3. Ф.Ліст Угорська рапсодія №2
4. А.Геза «Вихор»

- 5.Л.Донник «Козацьке коло»
- 6.О.Незовибатько «Зоре моя вечірня»
- 7.Г.Агратіна «Березнянка»
- 8.Д.Попічук Варіації на карпатські теми
- 9.П.Чайковський Скерцо
- 10.Й.Брамс Угорський танець №4

Гитара

1. Альбеніс І. Астурія (аранж. А.Сеговії), Севілья (аранж. Ф.Таррегі та М.Льобета)
2. Джуліані М. Велика героїчна соната Op.150, Велика увертюра Op.61, Соната C-Dur Op.15
3. Дієнс Р. Сюїта «Присвячена ВілаЛобосу»
4. Бах І.С. Прелюдія, Фуга та АLEGRO для лютні BWV998, Чакона
5. Доменіконі К. Токата «In Blue»
6. Бах І.С. Сонати та партити для скрипки соло
7. Бах І.С. Сюїти для лютні BWV995, BWV996, BWV997, BWV1006a
8. Рейнхарда Д. «Хвала танцю», Чорний Декамерон
9. Понсе М. Сюїта у стилі Вайса, Південна соната, соната №3
10. Вівальді А. Концерти для мандоліни (C-Dur) та лютні (D-Dur) з оркестром
11. Родріго Х. Заклинання та танок, Три іспанських танця, «Фантазія для шляхетного лицаря» для гітари з оркестром
12. Таррега Ф. Варіації на тему іспанської хоти, «Венеціанський карнавал», Варіації на тему Н.Паганіні

Балалайка

1. Гайдамака П. Концерт для балалайки з оркестром
2. Моцарт В.А. Рондо G-Dur
3. Кусяков А. Сонати №2, №3 для балалайки та фортепіано
4. Рубінштейн А. Романс «Ніч»
5. Куперен Ф. «Маленькі вітряні млини»
6. Шульман Н. Концерт для балалайки з оркестром
7. Василенко С. Сюїта для балалайки та фортепіано
8. Мясков К. Токата.
9. Марчаковський О. Експромт
10. Тростянський Є. Гротеск та роздум
11. Власов В. «Одеський дворик»
12. Марчаковський А. Експромт

Другий елемент творчого конкурсу – **«Основи теорії та історії музичного мистецтва»** – передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності;
- знання відомих диригентів та оркестрів;
- знання оркестрових інструментів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл та самовчителів гри на народних інструментах, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі.

Для складання другого елемента творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

за проходження першого елемента творчого конкурсу
«Виконавська майстерність»

№	Основні завдання першого елемента творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання поліфонічного твору або твору великої форми	1-50
2.	Виконання концертного твору (бажано віртуозного характеру)	1-50
Максимальна кількість балів		100

Структура оцінки
за проходження другого елементу творчого конкурсу
«Основи теорії та історії музичного мистецтва»

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другого елементу творчого конкурсу	Кількість балів
1	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (побудова інтервалів, акордів, гармонічних послідовностей, звукорядів тощо)	1-15
2	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першої сесії	1-15
3	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-15
4	Знання концертного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-10
5	Знання імен видатних діячів, виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності	1-10
6	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (партитури музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-15
7	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-10
8	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-10
Максимальна кількість балів		100

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2022 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1.Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні здібності.

	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє знаннями з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні здібності.</p>
	<p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Майже відсутні музичні здібності.</p>
<p>2. Середній 124 – 149 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував гру на інструменті на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував дуже слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
<p>3. Достатній 150-175 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не повною мірою відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не повною мірою відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>

	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
<p>4. Високий 176 – 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p> <p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p> <p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов. М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста) / М. Давидов. – К. : Музична Україна, 2004. – 290 с.
2. Давидов М. Проблеми збереження і розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України / М. Давидов – К., 2008. – 404 с.
3. Кужелев Д. О. Баянна творчість українських композиторів : навч. посіб. – Л. : СПОЛОМ, 2011. – 206 с.
4. Олексюк О.М. Методика викладання гри на народних інструментах. Навчальний посібник / О.М. Олексюк. – К.: ДАККіМ, 2004. – 135 с.

5. Лисенко М. Методика навчання гри на домрі / М. Лисенко. – К.: Муз. Україна, 1990. – 87 с.
6. Сташевський А. Нариси з історії української музики для баяна / А. Сташевський. – Луганськ, 2006. – 153 с.
7. Сташевський А. Музично-інструментальні виражальні засоби в баянному мистецтві / А. Сташевський. – Старобільськ, 2015. – 121 с.
8. Князев В. Теоретичні основи виконавської підготовки баяніста-акордеоніста / В. Князев. – Івано-Франківськ, 2011. – 216 с.
9. Паньков О. Питання формування виконавської майстерності в процесі навчання гри на баяні / О. Паньков. – Кривий Ріг, 1995. – 376 с.
10. Дорохін В. Художня організація музичного твору на баяні: артикуляційний аспект / В. Дорохін. – Ніжин, 2013. – 83 с.
11. Салій В. Методика роботи над музичним твором у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордоні) / В. Салій. – Дрогобич, 2013. – 135 с.
12. Єргієв І. Український «модерн-баян» - феномен світового мистецтва / І. Єргієв. – Одеса, 2008. – 166 с.
13. Снедков І. Харківська школа баянно-акордеонного мистецтва: генеза становлення та кращі імена / І. Снедков. – Харків, 2015. – 96 с.
14. Іванов Є. Гармоніки, баяни, акордеони (духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ – ХХ ст.) / Є. Іванов. – Суми, 2002. – 70 с.
15. Іванніков Т. Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості. Монографія. / Т. Іванніков. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 291 с.
16. Коваленко С. Становлення та розвиток гітарної освіти в Україні / С. Коваленко. – Умань, 2018. – 140 с.
17. Лошков Ю. Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні / Ю. Лошков. – Харків, 2007. – 220 с.
18. Гайденко А. Інструментознавство та основі теорії інструментування / А. Гайденко. – Харків, 2010. – 156 с.
19. Даньш А. История исполнительства на народных инструментах / А. Даньш. – Северодонецк, 2014. – 291 с.
20. Історія української музики. – В 6 т. : наук. видання / АН УРСР, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін.; О. Костюк, Т. Булат та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004.
21. Пшеничний В. Інструментовка для оркестру народних інструментів. — К., 1985. – 126 с.
22. Смаглій Г., Маювик Л. Основи теорії музики : підручник для музичних училищ. – Х., 1998.
23. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до ХVІІ століття / Я. Бодак. – Дрогобич, 2017. – 279 с.